

Lauranéni

*„Én nem tudom, mi ez,
De jó nagyon...”*

– nem, nem a szerelemre gondolok (bár atekintetben is igaza volt Juhász Gyulának), csak most épp ez a verssor jutott eszem-be, amikor elkezdtem középiskolás emlékeimben szemezgetni: nagyon jó emlékezni a diákévekre! Akkor voltunk a legszebbek, legokosabbak, legpajkosabbak, akkor süttött ránk legszebben a Nap. S mint tudjuk, emlékezetünk szelektív, leginkább a kellemes, derűs dolgokat őrzi meg, sőt meg is szépíti egyiket–másikat. Laura néni – áldott legyen pihenése az örök nyugalom világában – sok nemzedéknyi karcagi nebuló számára volt a „tanár”. Okos, szigorú, jólelkű és bogaras, akit kedveltünk, féltünk tőle, sokszor utáltuk, de „emberré válásunkban” játszott szerepe tagadhatatlan. Néhány történetet mondanék el róla, melyek szájhagyomány útján terjedtek, s mint minden legendának, a róla szólóknak is több változata létezik, melyek „magva” ugyanaz, csak a részletek, árnyalatok eltérőek.

I.

Egyik vesszőparipája az volt, hogy minden diáknak legyen saját felszerelése, azt használva, a tanár által táblára rajzoltakat vele egyidőbe másolja a füzetébe, senki ne kapkodjon a másik keze alá egy–egy vonalzóért, szögmérőért, mert azzal a társát is zavarja, ő maga is kiesik a magyarázat ritmusából, lemarad a tanárhoz és a többiekhez képest. A szomszéd padosor velem párhuzamos padjában ült egy srác, aki folyton az én eszközeimet vette kölcsön. Laura néni többször intette a jóra – hiába. Egyszer aztán hosszabb fejtegetésbe kezdett, félbehagyva a magyarázatot:

„Hányszor mondtam már Emődi fiam, hogy tanuld meg használni a saját szerszámodat! Azért dolgozz egyszerre a többiekkel, hogy aztán majd egyedül, önállóan is biztonsággal fogd kézbe a sajátodat! Gyakorolni kell, hogy tudj bánni a magadéval! Ne kapkodj mindig a másé után!”

Laura néni mindezt halál komolyan mondta, mert szó szerint értette, a csavaros diákagy viszont kitekerte a szavak jelentését, és az osztályon halk kuncogás hullámszórt végig, Emődi meg előbb báván meredt tanár–nőre, majd széles vigyorra húzta a száját. Laura néni felháborodott: *„Pimasz! Röhhögni mersz, amikor én neked akarok jót?! Hát nem érted, hogy az Anikóéval egészen másként kell bánni, mint a tieddel? Na, mindegy, majd a magad kárán megtanulod, hogy se műfogsort, se egyebet nem használhatunk biztonsággal a magunké helyett.”* Lemondóan legyintett, s visszatért az összetett diszperz (szuszperz?) rendszerekhez, amire aztán pár nap múltán megint csak Emődinek kellett volna példákat felsorolni. Persze, dunsztja se volt róla. Én súgtam, ő leolvasta számról: a tej. Laura néni bólintott: *„Még!”* Emődi nagy magabiztosan rávágta: *„Tejeskávé!”*

II.

Biológia órán a szemléltetés jegyében Laura néni egy vékony, hosszú zöld ceruzával hadonászott.

„Hát a cserebogár, gyerekek, pont ilyen, mint ez a ceruza, csak rövidebb, zömökebb, kitinpáncélja, szárnyai és lábai vannak, na meg nem zöld, hanem sárga! Egyebekben teljesen ilyen.”

III.

Kémia gyakorlatokon négyesével ültünk egy–egy asztalnál, közösen oldottuk meg a kiadott feladatot (számítások, kísérletek), s mind a négy ember ugyanazt a jegyet kapta, amire a közös munka eredményét tanárnő taksálta. Én szerencsés voltam, mert három okos fiúval (Rimaszombati Pista, Terdik Jani, Tóth Jóska) ültem együtt, ők meg kenték–vágják a vegytant, így nekem is csupa jó jegyem volt. Egyszer valami vegyszereket kellett bizonyos arány szerint összeöntözni, a végeredmény pedig egy kémcsőnyi „csapadék” kellett legyen. Egyik „asztaltársaságnak” se sikerült igazán. Erre az én fiúkám kitalálták, hogy tegyünk úgy, mintha sercinteni készülnénk, és jó habos nyállal teleköpködtük a kémcsövet. Laura néni el volt ragadtatva *„Na látjátok szamarak?! Rimáéknak sikerült! Ezek nem ültek a fülükön, amikor magyaráztam!”* S minden asztalhoz odavitte megmutatni „mesterművünket”, mi meg halkán imádkoztunk, hogy „össze ne essék” a nyál, ki nem derüljön a turpisság. Szerencsénk volt, mind ötöt kaptunk.

IV.

Harmadikos korunkban már mind a kémiát, mind a biológiát Iza néni, az osztályfőnökünk tanította. Laura néni egyszer megszólított a folyosón: „*Váczi fiam! Holnapra elhozod a biológia könyvedet, mert az enyim elveszett, nincs miből tanítsak.*” Elvittem, hisz az fel sem merült se benne, se bennem, hogy én miből fogok tanulni. Szerencsére a padszomszédommal (Szendrei Mari) testvériesen megosztottunk az ő könyvén (még szerencse, hogy nem volt mindennap biológia óra, csak kétszer hetenként). Laura néni bizonyára jól boldogult az én könyvemmel, mert időről időre megszólított a folyosón, s mondta „Nem felejtettem ám el a kölcsönt, majd kapsz érte csokit.” Ez ötször, hatszor előfordult, s én udvariasnak szánt kín-vigyorral reagáltam. Utoljára a matek írásbelink második óráján volt felügyelő tanárnő, nos, akkor is biztosított jó emlékezőtehetsége felől, ami úgy érettségi idején tipikus „eső után köpönyeg” jelleggel hatott. S mit ad Isten?! A szóbeli érettségi utolsó napjára csak hárman maradtunk (Vadász Éva, Vajda Jutka, én). Hét órakor kezdtünk, és én már fél tízre „érett” voltam. Az osztály eredményhirdetésre gyülekezett. Szóltak, hogy Iza néni hozott egy csokor sárga rózsát, azt át kell adni az elnöknek, mondjak hozzá pár köszönő szót; Laura néni pedig itt hagyott nekem egy pár cipőt. Nocsak, ez érdekes! Hát igen, valóban volt ott az első padon egy jókora cipősdoboz, de nem lábbeli volt benne, hanem csoki. Színültig volt az akkortájt legmenőbb (Melódia, Szerencsi mogyorós stb.) csokoládékkal. Aznap reggel édesanyám belém erőltetett egy bögrényi kakaót, amit az érettségi előtti izgalomtól menten ki is hánytam – 6 tantárgyból jelesre érettségiztem, úgymond éhgyomorra – most meg itt volt egy halom finomság. Nosza, nekiestünk, mindenkinek jutott jócskán.

Apropó! Még mindig szeretem a csokit, a régi gimis könyveim is megvannak még a padláson: nem akar valaki csokiért biológiakönyvet?

V.

Ide kívánczik még két történet. Az egyik szereplőjének kiléte számomra ismeretlen, én is így hallottam a sztorit még gimis koromban: a biológiai előadó az emeleten volt. Az egyik gyerek órán minden sűrűn az ablakra bámult. Laura néni rászólt: „*Engem nézz, fiam, ne az ablakot!*” A sokadik figyelmeztetésre aztán jött a válasz: „*De, Laura néni kérem, valaki bekukucskált az ablakon!*” (Mármost az emeletin!) „*Ne törődj vele, fiam, majd megunja, és elmegy*” – nyugtatta meg tanárnő (és megint csak nem értette, hogy mit kuncognak ezek a kölykök, amikor semmi érdekes sem történt).

VI.

Más: Lajtos Mari egyest kapott kémiából. Délután az úttörőházban sírva panaszkodott a minden gyerek gondját szíven viselő drága emlékű Elemér bácsinak, aki este felhívta Laura nénit, és finoman, de meggyőzően érvelt a telefonba, hogy Mari milyen értékes, ügyes, stb., de hátrányos helyzetű gyerek – feleltesse már megint mielőbb, hadd javítson! Nosza! Másnap újabb egyes. Elemér bácsi kétségbe esve mélyen (Mari teljesen a gödör fenekén), mire Laura néni: „*Na de Elemér, kérem, én kérdeztem, de ő nem válaszolt.*”

A történetek lejegyzője:	Cselényiné Váczi Irén
Adatszolgáltató:	Nagy Endréné Király Anikó
Érettségi éve:	1954
Osztályfőnök:	dr. Csávás István
Adatszolgáltató:	Kun Mihályné Lajtos Mária
Osztályfőnök:	Farkas Izabella
Érettségi éve:	1963